

Schoon Water

Ondanks hoge schimmel- en onkruiddruk goed resultaat in 2007

In veel grondwaterbeschermingsgebieden (Waalwijk, Helvoirt, Nuland, Vessem) heeft de landbouw ook in 2007 de milieubelasting van het grondwater onder de somnorm van 500 milieubelastingpunten (mbp) gehouden. Per bespuiting geldt een norm van 100 mbp, in 2007 voldeed 85,6% van alle bespuitingen aan deze norm. Terwijl het een lastig jaar was qua schimmel- en onkruiddruk. Door de inzet van alle telers is dus weer een goed resultaat behaald.

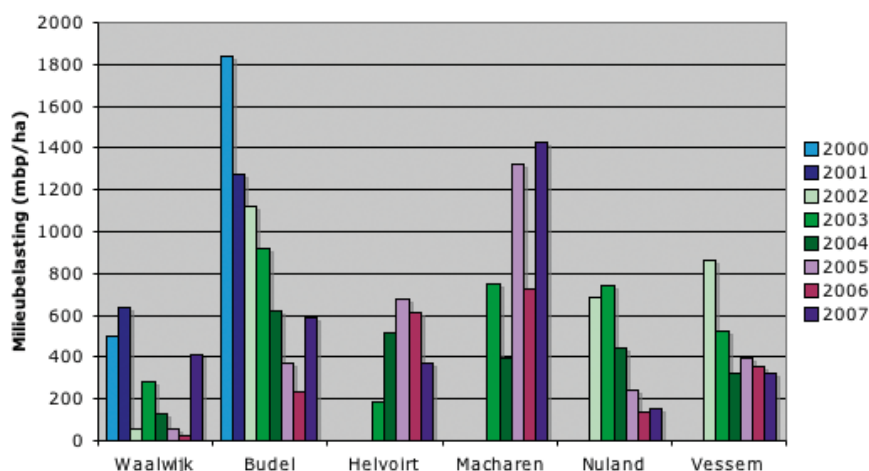
Ondanks de hoge onkruiddruk, is de milieubelasting in de meeste gebieden onder de norm gebleven met behoud van een goed resultaat.

In Helvoirt, Nuland en Vessem is de milieubelasting t.o.v. 2006 gelijk gebleven of zelfs afgenomen. De milieubelasting in Waalwijk is in 2007 toegenomen, maar blijft wel onder de somnorm van 500 mbp. De toename komt door bespuitingen in de coniferen. In Budel is de milieubelasting t.o.v. 2006 toegenomen en ligt net boven de somnorm. Dit komt door een toename van de milieubelasting in aardappelen en asperges. Deze gewassen zijn in 2007 door veel telers intensiever gespoten omdat de schimmeldruk erg hoog was. Het oppervlak aardappelen in Budel is toegenomen van 11 naar 50 ha en telt daardoor ook zwaar-

der mee in het gebiedstotaal.

De toename van de milieubelasting in Macharen, komt door bespuitingen in de winterprei. Dit gewas moet met name in het najaar worden gespoten, de uitspoeling is dan groter, met een hoge milieubelasting tot gevolg. Ook op gebiedsniveau weegt dat door in de milieubelasting.

Kijk voor de resultaten op gewasniveau op de website (www.schoon-water.nl) bij Landbouw/resultaten.

Gemiddelde milieubelasting van het grondwater van 2001 t/m 2007 in de verschillende gebieden.

In 2007 voerden 350 agrariërs en loonwerkers de gewasbescherming op een grondwaterriendelijke manier uit. Binnen de grondwaterbeschermingsgebieden is dat 81% van het totale landbouwareaal (2200 ha). Agrariërs en loonwerkers doen dat niet alleen op percelen binnen de grondwaterbeschermingsgebieden, maar ook daarbuiten. In totaal is in 2007 op ruim 7000 ha volgens de Schoon Water werkwijze geteeld.

De olievlekwerking van 'Schoon Water' gaat verder

Zeer kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden

In 2008 wordt 'Schoon Water' verder

uitgebreid met een kleine 500 ha: 50 telers die percelen pachten van waterleidingbedrijf Brabant Water gaan dit ook op de 'Schoon Water' manier doen. Brabant Water wil graag dat - naast de grondwaterbeschermingsgebieden - gronden in haar eigendom op een grondwater-vriendelijke manier beteeld worden. Dus ook pachters gaan aan de slag met middelkeuze, doseringsverlagingen, mechanische onkruidbestrijding en zorgen hiermee voor schoon grondwater. De olievlek van 'Schoon Water' wordt hierdoor verder uitgebreid naar West-Brabant (o.a. omgeving Roosendaal, Maren-Kessel en Grootte Heide).

Zorg voor een goed zaaibed voor snijmaïs

- Werk als de grond voldoende droog is. Tijdens natte omstandigheden de grond bewerken, kan later in het seizoen een tegenvallend gewas opleveren. Soms kun je niet wachten op de allerlaatste natte plek, benut de natuurlijke verschillen tussen percelen.
- Benut werkbare dagen. Is de grond goed bewerkbaar, maar het is nog vroeg in het seizoen, voer de bewerking al uit. Een zaaibed dat 10 dagen of eerder voor het zaaien al klaar gemaakt is, is ideaal om kort na het zaaien effectief met een wiedege te bewerken.
- Niet dieper ploegen dan nodig (20-25 cm). Als in de ondergrond van het zaaibed van snijmaïs geen storende lagen voorkomen is diepploegen (woelers aan ploeg) niet nodig. Een combinatie met de vorenpakker en eventueel verkruiemrol is afhankelijk van de grond. Voorkom diepe sporen en ongelijke ligging anders heeft eggen onvoldoende effect.

Kijk voor meer nuttige tips over zaaien en andere actuele bewerkingen op de website www.schoon-water.nl. De tips worden het hele seizoen actueel gehouden, zeker de moeite waard om in de gaten te houden dus. Ook voor de resultaten van 2007, aankondigingen en verslagen van interessante veldbijeenkomsten.

Het klaarleggen van het zaaibed in het voorjaar is een belangrijke bewerking waar u de rest van het seizoen mee vooruit kunt. En bedenk: u kunt het maar één keer goed doen!

Ard Hendrix (DLV Plant) laat m.b.v. watergevoelig papier het spuitbeeld van een rugspuit zien.

Praktijktraining duurzaam onkruidbeheer

Op dinsdag 25 maart jl. vond op de gemeentewerf in Budel de eerste praktijktraining onkruidbestrijding plaats. Deze training was voor hoveniers die werken voor particulieren, bedrijven en gemeenten in en direct rond de zeer kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden in Brabant.

De provincie Brabant streeft, samen met Brabant Water en de waterschappen, naar een reductie van het gebruik van bestrijdingsmiddelen, óók in bebouwd gebied. Bij de training stond centraal hoe kan worden gewerkt zonder chemie en - indien toch chemische middelen worden toegepast - hoe emissies kunnen worden vermeden.

Na een toelichting op het project 'Schoon Water' door Joris van Herk van CLM, ging Ard Hendriks van DLV Plant in op de effecten van het gebruik van chemische middelen op grond- en oppervlaktewaterkwaliteit. Vervolgens heeft hij een toelichting gegeven op verschillende methoden van mechanische onkruidbestrijding (zoals de WAVE) en op nieuwe wettelijke vereisten (spuiten volgens DOB-methode) en aandachtspunten bij verschillende chemische technieken.

Ook is gesproken over de mechanische techniek die de komende tijd vanuit project 'Schoon Water' op Kempen Airport getest gaat worden: de hetelucht-techniek. Er was bij de deelnemers veel interesse in deze techniek. Gedurende het theoriegedeelte waren ook verschillende vragen over ontwikkelingen in het landelijke beleid. Het ging bijvoorbeeld over het feit dat glyfosaat op verhardingen niet meer mag worden toegepast door burgers, maar nog wel te koop is in de tuincentra. Daarom wordt Brabant breed ook een actie richting burgers op touw gezet. Verder kwam ook de certificering

voor gebruik van glyfosaat aan de orde, die binnenkort in werking treedt. De deelnemers waren hiervan nog niet op de hoogte.

Na het theoriegedeelte in de kantine, werden in de garage van de gemeentewerf een aantal technieken gedemonstreerd, waaronder Selectspray. Omdat een paar van de aanwezige hoveniers alleen werkt met de rugspuit, is vooral ook stil gestaan hoe je daarbij emissies kunt verminderen. Bijvoorbeeld door toepas-

sing van drukregelaar en andere spuitdop. Met watergevoelig papier is het spuitbeeld van verschillende doppen inzichtelijk gemaakt.

De training heeft de deelnemers inzicht gegeven hoe zij meer grondwatervriendelijk kunnen werken, om zo de doelstelling van 'Schoon Water' dichterbij te brengen! Op 26 maart en 1 april is dezelfde training ook in Oss en Waalwijk gegeven. In totaal hebben 30 Brabantse hoveniers de training gevolgd.

De eerste veldbijeenkomst van dit jaar was in Macharen. Op initiatief van enkele deelnemers werd een spaakwielbemester gedemonstreerd. Door het toedienen van vloeibare mest wordt deze beter benut en spoelen er minder nutriënten uit naar het grondwater.

'Schoon Water' in een notendop

Waarom 'Schoon Water'?

Doel van 'Schoon Water' is het terugdringen van het gebruik van schadelijke gewasbeschermingsmiddelen in de zeer kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden in Noord-Brabant. Dat is nodig om schoon grondwater te behouden, zodat het voor iedereen geschikt blijft als bron voor drinkwater nu en in de toekomst.

Wie doen er mee?

Aan 'Schoon Water' doen alle gebruikers van bestrijdingsmiddelen/gewasbeschermingsmiddelen mee. In 2007 nemen in totaal 350 telers deel aan 'Schoon Water'! Daarnaast zijn ook loonwerkers actief betrokken in het project. Tussen 2001 (met 36 deelnemers) en nu is het gebied opgeschaald naar zes grondwaterbeschermingsgebieden: rond de winningen Waalwijk, Helvoirt, Nuland, Macharen, Vessem en Budel. In februari 2007 hebben de gemeenten Oss, 's-Hertogenbosch en Waalwijk het convenant 'Schoon Water voor Brabant' ondertekend. Zij werken de komende jaren toe naar het certificeringsniveau zilver op de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Ook enkele bedrijven zoals VBI in Oss en Kempen Airport in Cranendonck nemen actief deel.

Hoe werkt het?

Binnen deze grondwaterbeschermingsgebieden zetten alle grondgebruikers een stap richting duurzaamheid. Agrariërs inventariseren samen met hun adviseur het gewasbeschermingsmiddelengebruik op het bedrijf. Vervolgens kijken ze welke alternatieven er zijn voor schadelijke middelen en of het gebruik van schadelijke middelen naar beneden kan. Daarna gaan telers in de praktijk met de alternatieve maatregelen aan de slag. Gemeenten en bedrijven

krijgen hulp bij certificering en gaan samen met hun adviseur na hoe de onkruidbestrijding duurzamer aangepakt kan worden. Hierbij worden ook de kosten op een rij gezet. Alle bewoners van grondwaterbeschermingsgebieden worden door middel van nieuwsbrieven en acties geïnformeerd en op hun verantwoordelijkheid gewezen.

Voor wie zijn de resultaten bedoeld?

De belangrijkste resultaten van het project zijn de ontwikkeling en toepassing van die maatregelen die het gewas goed beschermen en geen risico opleveren voor het grondwater en die passen op het bedrijf. De kennis, ervaring en effecten zijn gericht op de telers in de acht zeer kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden. Ook de agrariërs in de rest van Brabant kunnen met de praktische adviezen hun voordeel doen. De provincie en drinkwaterbedrijf Brabant Water gebruiken de resultaten om het beleid in de zeer kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden te verbeteren, met oplossingen die in de praktijk haalbaar zijn.

Organisatie

'Schoon Water voor Brabant' is een stimuleringsproject van de Provincie Noord-Brabant en Brabant Water. Het is gericht op alle gebruikers van bestrijdingsmiddelen in de zeer kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden; burgers, bedrijven, landbouw en gemeenten.

Aan het project doen verder mee:

- Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (ZLTO)
- Overlegplatform Duinboeren
- Waterschappen Aa en Maas, De Dommel en Brabantse Delta

'Schoon Water' richt zich niet alleen op agrariërs, gemeenten en bedrijven, maar ook bewoners van de grondwaterbeschermingsgebieden worden bij het

project betrokken. Zij hebben deze maand een poster ontvangen. Degenen die de poster voor hun raam hingen, maakten kans op kaartjes voor de Efteling. De prijswinnaars zijn inmiddels bekend en staan op www.schoon-water.nl. Met deze actie wil Brabant Water de burgers binnen de grondwaterbeschermingsgebieden bewust maken van het feit dat zij wonen op drinkwater. En dat ook bestrijdingsmiddelen die zij gebruiken in hun tuinen kunnen uitspoelen naar het grondwater. Daarom ontvingen bewoners ook praktische tips om grondwatervriendelijk te tuinieren.

- Gemeenten Oss, Waalwijk en 's-Hertogenbosch
- CLM, DLV en Eco Consult verzorgen de uitvoering van het project.

Vragen?

Neem contact op met het Schoon Water Loket (0345-470719 of schoonwaterloket@clm.nl)!

Voor meer informatie kunt u terecht bij:

- CLM: Peter Leendertse: E pele@clm.nl T 0345-470751
- Provincie Noord-Brabant: Sarie Buijze: E sbuijze@brabant.nl T 073-6812316
- ZLTO: Ton van Korven: E tvkorv@zlto.nl T 013-5836583
- Brabant Water: Sandra Verheijden, E sandra.verheijden@brabantwater.nl T 073-6838514
- Overlegplatform Duinboeren: Emiel Ansems: E duinboeren@hetnet.nl T 0411-643639

Actuele informatie en tips vindt u ook op de website www.schoon-water.nl en www.brabantleeftmetwater.nl

Colofon

Dit is de vijftiende nieuwsbrief 'Schoon Water'. Eerdere nieuwsbrieven kunt u vinden op www.schoon-water.nl. De volgende nieuwsbrief verschijnt in de zomer van 2008.

Foto achterkant

Henry v.d. Akker, DLV Plant

Tekst en Redactie

CLM, Culemborg

Vormgeving en druk

Drukkerij Libertas, Bunnik